

ΥΠΟΘΕΤΙΚΟΙ ΛΟΓΟΙ

Φύλλο Εργασίας 1

- Να διερευνήσετε τον τρόπο εισαγωγής και εκφοράς της δευτερεύουσας υποθετικής πρότασης, καθώς και τον τρόπο εκφοράς της κύριας πρότασης.
- Με βάση και τη μετάφραση που έχετε, να δηλώσετε το είδος (σημασία) του υποθετικού λόγου.

Παραδείγματα	Εισαγωγή	Εκφορά υποθετικής πρότασης	Εκφορά κύριας πρότασης	Είδος
Εἰ θεοὶ δρῶσι τι αἰσχρὸν, οὐκ εἰσὶ θεοί. (Αν οι θεοί κάνουν κάτι αισχρό, δεν είναι θεοί.)				
Εἴ τις εὐσεβῆς καὶ φιλόθεός ἐστιν , ἀπολαύτω τῆς καλῆς ταύτης καὶ λαμπρᾶς πανηγύρεως. (Αν κάποιος είναι ευσεβής και αγαπά το Θεό, ας απολαμβάνει αυτή την ωραία και λαμπρή πανήγυρη.)				
Ἄλλ', εἰ δυνατόν (ἐστί) , σαφέστατα κατίδωμεν ποῖόν ἐστι τὸ παρ' ἐμοῦ ἀδίκημα. (Αλλά, αν είναι δυνατόν, ας εξετάσουμε με μεγάλη σαφήνεια ποιο είναι το αδίκημά μου.)				
Εἴ σε μισῶ , ἀπολοίμην. (Αν μισώ εσένα, μακάρι να χαθώ.)				
Πολλὴ γὰρ ἄν τις εὐδαιμονία εἴη περὶ τοὺς νέους, εἰ εἷς μόνος αὐτοὺς διαφθείρει , οἱ δὲ ἄλλοι ὠφελοῦσι . (Μεγάλη θα μπορούσε να ήταν η ευτυχία των νέων, αν ένας μόνο τους διαφθείρει, οι υπόλοιποι όμως τους ωφελούν.)				
Εἰ οὗτοι ἦσαν ἄνδρες ἀγαθοί, οὐκ ἄν ποτε ταῦτα ἔπασχον . (Αν αυτοί ήταν άνδρες γενναίοι, δε θα πάθαιναν ποτέ αυτά.)				
Εἰ λέοντες ἐγίγνωσκον γλύφειν, πολλοὺς ἄν ἄνδρας εἶδες ὑπὸ κάτω λέοντος. (Αν γνώριζαν τα λιοντάρια να σκαλίζουν αγάλματα, θα έβλεπες πολλούς άνδρες κάτω από το λιοντάρι.)				
Εἴπερ ἦσθα χρηστός, ἐχρῆν σε γενέσθαι μηνυτήν. (Αν βέβαια ήσουν έντιμος, θα έπρεπε να γινόσουν κατήγορος.)				
Ἡ πόλις ἐκινδύνευσε πᾶσα διαφθαρεῖναι, εἰ ἄνεμος ἐπεγένετο τῇ φλογὶ ἐπίφορος ἐς αὐτήν. (Η πόλη κινδύνευσε να καταστραφεί ολόκληρη, αν ο άνεμος που φυσούσε έστρεφε τη φωτιά προς αυτή.)				
Εἰ οἱ πολῖται ὁμονοοῖεν ἀλλήλοις,				

<p>εὐνομούμενη γίγνεται ἂν ἡ πόλις. (Ἄν οἱ πολῖτες ὁμονοοῦσαν μεταξὺ τους, ἡ πόλις θα εἶχε καλοὺς νόμους.)</p>				
<p>Τούτου δ' ἂν ἐπιτύχοις, εἰ λήγοις τῶν πόνων ἔτι πονεῖν δυνάμενος. (Αὐτό θα το ἐπιτύχεις, ἀν σταματᾷς τους κόπους, ἐνῶ ἀκόμη μπορεῖς νὰ κοπιᾷζεις.)</p>				
<p>Εἰ θέλομεν σκοπεῖν τὰς φύσεις τὰς τῶν ἀνθρώπων, εὐρήσομεν τοὺς πολλοὺς αὐτῶν ἐναντίας τῷ συμφέροντι τὰς ἡδονὰς ἔχοντας. (Ἄν θέλομε νὰ ἐξετάσουμε τις φύσεις τῶν ἀνθρώπων, θα βρούμε πολλοὺς ἀπὸ αὐτοὺς νὰ ἔχουν τις ἀπολαύσεις ἀντίθετες με τὸ συμφέρον.)</p>				
<p>Κίμων, εἴ τι ὑπόσχοιτό τι, οὐδαμῶς ἔψευδετο. (Ὁ Κίμων, ἀν ὑποσχόταν κάτι σε κάποιον, με κανένα τρόπο δὲν ἀθετοῦσε τὴν ὑπόσχεσή του.)</p>				
<p>Οἱ Ἕλληνας τὸ πάλαι, εἰ βούλοιντο εἰς λόγους ἔλθειν πρὸς ἀλλήλους, κήρυκας ἔπεμπον. (Οἱ Ἕλληνας τὰ παλιὰ χρόνια, ἀν ἤθελαν νὰ ἔλθουν σε διαπραγματεύσεις μεταξὺ τους, ἐστελναν κήρυκες.)</p>				
<p>Εἴ τινες ἴδοιεν πῃ τοὺς ἐταίρους ἐπικρατοῦντας, ἀνεθάρσησαν ἂν. (Ἄν κάποιοι ἐβλεπαν με κάποιο τρόπο νὰ ἐπικρατοῦν οἱ φίλοι, ἐπαιρναν θάρρος.)</p>				

ΥΠΟΘΕΤΙΚΟΙ ΛΟΓΟΙ

- Να διερευνήσετε τον τρόπο εισαγωγής και εκφοράς της δευτερεύουσας υποθετικής πρότασης, καθώς και τον τρόπο εκφοράς της κύριας πρότασης.
- Με βάση και τη μετάφραση που έχετε, να δηλώσετε το είδος (σημασία) του υποθετικού λόγου.

Παραδείγματα	Εισαγωγή	Εκφορά υποθετικής πρότασης	Εκφορά κύριας πρότασης	Είδος
Εἰ θεοὶ δρωσὶ τι αἰσχρὸν, οὐκ εἰσὶ θεοί. (Αν οι θεοὶ κάνουν κάτι αἰσχρὸ, δεν εἶναι θεοί.)	Εἰ	δρωσι Οριστική	οὐκ εἰσὶ Οριστική	Πραγματικό
Εἴ τις εὐσεβὴς καὶ φιλόθεός ἐστιν, ἀπολαύετω τῆς καλῆς ταύτης καὶ λαμπρᾶς πανηγύρεως. (Αν κάποιος εἶναι εὐσεβὴς και αγαπά το Θεό, ας απολαμβάνει αυτή την ωραία και λαμπρή πανήγυρη.)	Εἴ	ἐστίν Οριστική	ἀπολαύετω Προστακτική	Πραγματικό
Ἄλλ', εἰ δυνατόν (ἐστί), σαφέστατα κατίδωμεν ποῖόν ἐστι τὸ παρ' ἐμοῦ ἀδίκημα. (Αλλά, αν εἶναι δυνατόν, ας εξετάσουμε με μεγάλη σαφήνεια ποιο εἶναι το ἀδίκημά μου.)	Εἰ	δυνατόν (ἐστί) Οριστική	κατίδωμεν Υποτακτική	Πραγματικό
Εἴ σε μισῶ, ἀπολοίμην. (Αν μισῶ εσένα, μακάρι να χαθῶ.)	Εἰ	μισῶ Οριστική	ἀπολοίμην Ευχετική ευκτική	Πραγματικό
Πολλὴ γὰρ ἂν τις εὐδαμονία εἴη περὶ τοὺς νέους, εἰ εἷς μόνος αὐτοὺς διαφθείρει, οἱ δὲ ἄλλοι ὠφελοῦσι. (Μεγάλη θα μπορούσε να ἦταν η ευτυχία των νέων, αν ἕνας μόνος τους διαφθείρει, οι υπόλοιποι ὁμως τους ωφελούν.)	Εἰ	διαφθείρει/ ὠφελοῦσι Οριστική	ἂν εἴη Δυνητική ευκτική	Πραγματικό
Εἰ οὗτοι ἦσαν ἄνδρες ἀγαθοί, οὐκ ἂν ποτε ταῦτα ἔπασχον. (Αν αυτοὶ ἦταν ἄνδρες γενναῖοι, δε θα πάθαιναν ποτέ αυτά.)	Εἰ	ἦσαν Οριστική ιστορικού χρόνου	ἂν ἔπασχον Δυνητική Οριστική ιστορικού χρόνου	Μη πραγματικό
Εἰ λέοντες ἐγίνωσκον γλύφειν, πολλοὺς ἂν ἄνδρας εἶδες ὑπὸ κάτω λέοντος. (Αν γνώριζαν τα λιοντάρια να σκαλίζουν ἀγάλματα, θα ἐβλεπες πολλοὺς ἄνδρες κάτω ἀπὸ το λιοντάρι.)	Εἰ	ἐγίνωσκον Οριστική ιστορικού χρόνου	ἂν εἶδες Δυνητική Οριστική ιστορικού χρόνου	Μη πραγματικό
Εἴπερ ἦσθα χρηστός, ἐχοῖν σε γενέσθαι μηνυτήν. (Αν βέβαια ἦσουν ἐντιμος, θα ἐπρεπε να γινόσουν κατήγορος.)	Εἰ	ἦσθα Οριστική ιστορικού χρόνου	ἐχοῖν Οριστική ιστορικού χρόνου ἀπρόσωπου ρήματος	Μη πραγματικό

Ἡ πόλις ἐκινδύνευσε πάσα διαφθαρήναι, εἰ ἄνεμος ἐπεγένετο τῇ φλογὶ ἐπίφορος ἔς αὐτήν. (Ἡ πόλις κινδύνευσε να καταστραφεί ολόκληρη, αν ο άνεμος που φυσά προς αυτή ενίσχυε τη φωτιά.)	Εἰ	ἐπεγένετο Οριστική ιστορικού χρόνου	ἐκινδύνευσε Οριστική ιστορικού χρόνου του ρ. κινδυνεύω ¹	Μη πραγματικό
Εἰ οἱ πολῖται ὁμονοοῖεν ἀλλήλοις, εὐνομουμένη γίγνοιτο ἂν ἡ πόλις. (Αν οι πολίτες ομονοούσαν μεταξύ τους, η πόλις θα είχε καλούς νόμους.)	Εἰ	ὁμονοοῖεν Ευκτική	γίγνοιτο ἂν Δυνητική Ευκτική	Απλή σκέψη
Τούτου δ' ἂν ἐπιτύχοις, εἰ λήγοις τῶν πόνων ἔτι πονεῖν δυνάμενος. (Αυτό θα το επιτύχεις, αν σταματάς τους κόπους, ενώ ακόμη μπορείς να κοπιάζεις.)	Εἰ	λήγοις Ευκτική	ἂν ἐπιτύχοις Δυνητική Ευκτική	Απλή σκέψη
Εἰ θέλομεν σκοπεῖν τὰς φύσεις τὰς τῶν ἀνθρώπων, εὐρήσομεν τοὺς πολλοὺς αὐτῶν ἐναντίας τῷ συμφέροντι τὰς ἡδονὰς ἔχοντας. (Αν θέλουμε να εξετάσουμε τις φύσεις των ανθρώπων, θα βρούμε πολλούς από αυτούς να έχουν τις απολαύσεις αντίθετες με το συμφέρον)	Εἰ	θέλομεν Ευκτική	εὐρήσομεν Οριστική αρκτικού χρόνου (ΕΝΣ, ΜΕΛ,ΠΡΚ)	Απλή σκέψη
Κίμων, εἴ τιτι ὑπόσχοιτό τι, οὐδαμῶς ἐψεύδετο. (Ο Κίμων, αν υποσχόταν κάτι σε κάποιον, με κανένα τρόπο δεν αθετούσε την υπόσχεσή του.)	Εἰ	ὑπόσχοιτο Ευκτική	ἐψεύδετο Παρατατικός	Αόριστη επανάληψη στο παρελθόν
Οἱ Ἕλληνες τὸ πάλαι, εἰ βούλοιντο εἰς λόγους ἔλθειν πρὸς ἀλλήλους, κήρυκας ἔπεμπον. (Οι Έλληνες τα παλιά χρόνια, αν ήθελαν να έλθουν σε διαπραγματεύσεις μεταξύ τους, έστελναν κήρυκες.)	Εἰ	βούλοιντο Ευκτική	ἔπεμπον Παρατατικός	Αόριστη επανάληψη στο παρελθόν
Εἷ τινες ἴδοιεν πη τοὺς ἐταίρους ἐπικρατοῦντας, ἀνεθάρσησαν ἂν. (Αν κάποιοι έβλεπαν να επικρατούν οι φίλοι, έπαιρναν θάρρος.)	Εἰ	ἴδοιεν Ευκτική	ἀνεθάρσησαν ἂν Αόριστος + ἂν	Αόριστη επανάληψη στο παρελθόν

¹ Το ίδιο ισχύει και με τον παρατατικό και αόριστο των ρημάτων βούλομαι και μέλλω.

ΥΠΟΘΕΤΙΚΟΙ ΛΟΓΟΙ

Φύλλο Εργασίας 2

- Να διερευνήσετε τον τρόπο εισαγωγής και εκφοράς της δευτερεύουσας υποθετική πρότασης, καθώς και τον τρόπο εκφοράς της κύριας πρότασης (απόδοσης).
- Με βάση και τη μετάφραση που έχετε να δηλώσετε το είδος (σημασία) του υποθετικού λόγου.

Παραδείγματα	Εισαγωγή	Εκφορά υποθετικής πρότασης	Εκφορά κύριας πρότασης	Είδος
Ἄν οὖν ἐμοὶ πεισθῆτε , τὰ δίκαια ψηφιεῖσθε (Αν λοιπόν πεισθεῖτε σε μένα, τα δίκαια θα αποφασίσετε).				
Ἦν γὰρ ὑπολάβητε σύμβουλον εἶναί με καὶ διδάσκαλον τούτων, δικαίως ἂν ἔχοιτέ μοι πολλὴν χάριν (Αν λοιπόν νομίζετε ὅτι ἐγὼ εἶμαι σύμβουλος καὶ δάσκαλος αὐτῶν, δίκαια μπορεῖ να μου χρωστάτε ευγνωμοσύνη).				
Ἐὰν ζητῆς καλῶς, εὕρησεις (Αν αναζητεῖς σωστά, θα βρεις).				
Ἦν φύγη Ἀβροκόμας, ἔλεσθε ἄλλον ἡγεμόνα (Αν φύγει ο Αβροκόμας, εκλέξετε ἄλλον αρχηγό.)				
Ἦν σε τοῦ λοιποῦ ποτ' ἀφέλωμαι χρόνου, κάκιστ' ἀπολοίμην (Αν στο ἐξῆς σε απομακρύνω κάποτε, μακάρι να καταστραφῶ).				
Ἐὰν τὰ ἀδύνατα θηρεύης , δυστυχίαν τῷ σῶ βίῳ παρέχεις (Αν τα ἀδύνατα κυνηγᾷς (επιδιώκεις) , προξενεῖς δυστυχία στη ζωή σου).				
Ἐὰν οἱ ἄνθρωποι τὴν δίκην καταλύωσιν , ἀσφάλειαν οὐκ ἔχουσι (Αν οἱ ἄνθρωποι καταλύουν τὴ δικαιοσύνη, δεν ἔχουν ἀσφάλεια).				
Ἦν τις τούτων τι παραβαίνει , ζημίαν αὐτοῖς ἐπέθεσαν (Αν κάποιος απ' αὐτοὺς κάνει κάποια παράβαση, τιμωρεῖται).				
Ἐὰν τις τὸν ἥλιον ἀναιδῶς ἐγχειρῆ θεάσασθαι, τὴν ὄψιν ἀφαιρεῖται (Αν κάποιος επιχειρεῖ να δεῖ κατὰ πρόσωπο τὸν ἥλιο με ἀναίδεια, χάνει τὸ φῶς του.)				

ΥΠΟΘΕΤΙΚΟΙ ΛΟΓΟΙ

- Να διερευνήσετε τον τρόπο εισαγωγής και εκφοράς της δευτερεύουσας υποθετικής πρότασης, καθώς και τον τρόπο εκφοράς της κύριας πρότασης (απόδοσης) .
- Με βάση και τη μετάφραση που έχετε να δηλώσετε το είδος (σημασία) του υποθετικού λόγου.

Παραδείγματα	Εισαγωγή	Εκφορά υποθετικής πρότασης	Εκφορά κύριας πρότασης	Είδος
Ἄν οὖν ἐμοὶ πεισθῆτε, τὰ δίκαια ψηφιεῖσθε (Αν λοιπόν πεισθείτε σε μένα, τα δίκαια θα αποφασίσετε).	ἄν	πεισθῆτε υποτακτική	ψηφιεῖσθε μέλλοντας	προσδοκώμενο
Ἦν γὰρ ὑπολάβητε σύμβουλον εἶναι με καὶ διδάσκαλον τούτων, δικαίως ἂν ἔχοιτέ μοι πολλὴν χάριν (Αν λοιπόν νομίσετε ότι εγώ είμαι σύμβουλος και δάσκαλος αυτών, δίκαια μπορεί να μου χρωστάτε ευγνωμοσύνη).	ἦν	ὑπολάβητε υποτακτική	ἂν ἔχοιτε δυνητική ευκτική	προσδοκώμενο
Ἐὰν ζητῆς καλῶς, εὐρήσεις (Αν αναζητεῖς σωστά, θα βρεις).	ἐάν	ζητῆς υποτακτική	εὐρήσεις μέλλοντας	προσδοκώμενο
Ἦν φύγη Ἀβροκόμας, ἔλεσθε ἄλλον ἡγεμόνα (Αν φύγει ο Αβροκόμας, εκλέξετε άλλον αρχηγό).	ἦν	φύγη υποτακτική	ἔλεσθε προστακτ.	προσδοκώμενο
Ἦν σε τοῦ λοιποῦ ποτ' ἀφέλωμαι χρόνου, κάκιστ' ἀπολοίμην (Αν στο εξής σε απομακρύνω κάποτε, ας καταστραφώ).	ἦν	ἀφέλωμαι υποτακτική	ἀπολοίμην ευχετική ευκτική	προσδοκώμενο
Ἐὰν τὰ ἀδύνατα θηρεύης, δυστυχίαν τῷ σῷ βίῳ παρέχεις (Αν τα αδύνατα κυνηγᾷς /επιδιώκεις, προξενεῖς δυστυχία στη ζωή σου).	ἦν	θηρεύης υποτακτική	παρέχεις οριστική ενεστώτα	ἀόριστη επανάληψη στο παρόν και στο μέλλον
Ἐὰν οἱ ἄνθρωποι τὴν δίκην καταλύωσιν, ἀσφάλειαν οὐκ ἔχουσι (Αν οι άνθρωποι καταλύουν τη δικαιοσύνη, δεν έχουν ασφάλεια).	ἐάν	καταλύωσιν υποτακτική	ἔχουσι οριστική ενεστώτα	ἀόριστη επανάληψη παρόν/ μέλλον
Ἦν τις τούτων τι		παραβαίνη	ἐπέθεσαν	

<p>παραβαίνη, ζημίαν αὐτοῖς ἐπέθεσαν (Αν κάποιος απ' αυτούς κάνει κάποια παράβαση, τιμωρείται).</p>	<p>ἦν</p>	<p>υποτακτική</p>	<p>γνωμικός αόριστος</p>	<p>αόριστη επανάληψη παρόν /μέλλον</p>
<p>Ἐάν τις τὸν ἥλιον ἀναιδῶς ἐγγχειρῆ θεάσασθαι, τὴν ὄψιν ἀφαιρεῖται (Αν κάποιος επιχειρεί να δει κατά πρόσωπο τον ήλιο με αναίδεια, χάνει το φως του.)</p>	<p>ἐάν</p>	<p>ἐγγχειρῆ υποτακτική</p>	<p>ἀφαιρεῖται</p>	<p>αόριστη επανάληψη παρόν /μέλλον</p>

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΣΤΟΥΣ ΥΠΟΘΕΤΙΚΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ

A. Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης A με εκείνα που ταιριάζουν στη στήλη B, ώστε να σχηματιστούν υποθετικοί λόγοι:

A	B
1. Εἰ οἱ πολῖται ὁμονοοῖεν,	α. ἡ νίκη αἰσχύνῃν φέρει.
2. Ἐὰν οἱ πολῖται ἐμμένωσι τοῖς νόμοις,	β. εὐδαίμων ἂν γίγνοιτο ἡ πόλις.
3. Εἰ πάντες ἐβοηθοῦμεν ἀλλήλοις,	γ. αἱ πόλεις ἰσχυρόταται γίνονται.
4. Εἰ νομίζοιμι θεοὺς ἀνθρώπων τε φροντίζειν,	δ. ἔπαισεν ἄν.
5. Ἐὰν ὁ πολίτης ἄδικα ποιῇ,	ε. οὐδεὶς ἂν ἄνθρωπος ἐδεήθη τύχης.
6. Εἴ τις δοκοίη βλακεύειν,	στ. ἀποκτείνετε.
7. Ἄν μὲν νικῶμεν ὑμᾶς ἀρετῇ,	ζ. οὐκ ἂν ἀμελοῖην αὐτῶν.

B. α) Να βρεθεί η υπόθεση και η απόδοση και να αναγνωρίσετε το είδος του υποθετικού λόγου.

- Ἄν μὴ πιστεύητε, πέμψατε πρέσβεις Ἀθήναζε.
..... →
- Ἄν τι συμβῆ τοιοῦτον, μέμνημαι τοῦ πατρός.
..... →
- Φαίη ἂν ἡ θανοῦσα, εἰ φωνὴν λάβοι.
..... →
- Ἡ μὲν φύσις, ἂν ᾗ πονηρὰ, πολλάκις φαῦλα βούλεται.
..... →
- Εἰ τοῦτο πάντες ἐποιοῦμεν, ἅπαντες ἂν ἀπωλόμεθα.
..... →
- Πάντων ἀθλιώτατος ἂν γενοίμην, εἰ φηγὰς ἀδίκως καταστήσομαι.
..... →
- Σωκράτης οὐκ ἔπινε, εἰ μὴ διψῶη.
..... →
- Ἄν μὴ τι κατὰ γνώμην ἐκβῆ, ἐν ὀργῇ ποιείσθε.
..... →
- Εἰ Ἀγησίλαος τοὺς νέους σπουδαίους γυμναζόμενους ἴδοι, ἐπήνεσεν ἄν.
..... →

β) Να μετατρέψετε το παράδειγμα 4 στα υπόλοιπα είδη των υποθετικών λόγων.

- -----

Γ. Να μεταφέρετε τις πιο κάτω προτάσεις στα Αρχαία Ελληνικά:

1. Αν πάρουμε τα άλογα, θα σας ακολουθήσουμε.

2. Αν τότε δεν κοπίαζα (πονῶ=κοπιάζω), τώρα δε θα ευφραινόμουν.

3. Αν κάνατε τα δίκαια τότε, δε θα ζημιωνόσασταν.

4. Αν κάποιος κάνει άδικα πράγματα, είναι δίκαιο να τιμωρείται.

5. Αν γίνεις πλούσιος, δε θα έχεις ανάγκη από κανένα.

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΕΣ ΑΣΚΗΣΕΙΣ ΣΤΟΥΣ ΥΠΟΘΕΤΙΚΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ

A. Να αντιστοιχίσετε τα στοιχεία της στήλης A με εκείνα που ταιριάζουν στη στήλη B, ώστε να σχηματιστούν υποθετικοί λόγοι:

A	B
1. Εἰ οἱ πολῖται ὁμονοοῖεν,	α. ἡ νίκη αἰσχύνῃν φέρει.
2. Ἐὰν οἱ πολῖται ἐμμένωσι τοῖς νόμοις,	β. εὐδαίμων ἂν γίγνοιτο ἡ πόλις.
3. Εἰ πάντες ἐβοηθοῦμεν ἀλλήλοις,	γ. αἱ πόλεις ἰσχυρόταται γίνονται.
4. Εἰ νομίζοιμι θεοὺς ἀνθρώπων τε φροντίζειν,	δ. ἔπαισεν ἄν.
5. Ἐὰν ὁ πολίτης ἄδικα ποιῇ,	ε. οὐδεὶς ἂν ἄνθρωπος ἐδεήθη τύχης.
6. Εἴ τις δοκοίη βλακεύειν,	στ. ἀποκτείνετε.
7. Ἄν μὲν νικῶμεν ὑμᾶς ἀρετῇ,	ζ. οὐκ ἂν ἀμελοίην αὐτῶν.

1β, 2γ, 3ε, 4ζ, 5στ, 6δ, 7α

B. α) Να βρεθεί η υπόθεση και η απόδοση και να αναγνωρίσετε το είδος του υποθετικού λόγου.

- Ἄν μὴ πιστεύητε, πέμψατε πρέσβεις Ἀθήναζε.
→ Προσδοκώμενο
- Ἄν τι συμβῇ τοιοῦτον, μέμνημαι τοῦ πατρός.
→ Αόριστη Επανάληψη στο Παρόν και Μέλλον
- Φαίη ἂν ἡ θανοῦσα, εἰ φωνὴν λάβοι.
→ Απλή Σκέψη
- Ἡ μὲν φύσις, ἂν ᾗ πονηρὰ, πολλάκις φαῦλα βούλεται.
→ Αόριστη Επανάληψη στο Παρόν και Μέλλον
- Εἰ τοῦτο πάντες ἐποιοῦμεν, ἅπαντες ἂν ἀπωλόμεθα.
→ Μη πραγματικό
- Πάντων ἀθλιώτατος ἂν γενοίμην, εἰ φυγὰς ἀδίκως καταστήσομαι.
→ Πραγματικό
- Σωκράτης οὐκ ἔπινε, εἰ μὴ διψῶη.
→ Αόριστη Επανάληψη στο Παρελθόν
- Ἄν μὴ τι κατὰ γνώμην ἐκβῆ, ἐν ὀργῇ ποιείσθε.
→ Αόριστη Επανάληψη στο Παρόν και Μέλλον
- Εἰ Ἀγησίλαος τοὺς νέους σπουδαίους γυμναζομένους ἴδοι, ἐπήγεσεν ἄν.
→ Αόριστη Επανάληψη στο Παρελθόν

β) Να μετατρέψετε το παράδειγμα 4 στα υπόλοιπα είδη των υποθετικών λόγων.

- Ἡ μὲν φύσις εἰ ἐστὶ πονηρά, πολλάκις φαῦλα βούλεται. (Πραγματικό)
Ἡ μὲν φύσις εἰ ἦν πονηρά, πολλάκις φαῦλα ἂν ἐβούλετο. (Μη πραγματικό)
Ἡ μὲν φύσις ἂν ἦ πονηρά, πολλάκις φαῦλα βουλήσεται. (Προσδοκώμενο)
Ἡ μὲν φύσις εἰ εἶη πονηρά, πολλάκις φαῦλα ἂν βούλοιτο. (Απλή σκέψη του λέγοντος)
Ἡ μὲν φύσις εἰ εἶη πονηρά, πολλάκις φαῦλα ἐβούλετο . (Αόριστη επανάληψη στο παρελθόν)

Γ. Να μεταφέρετε τις πιο κάτω προτάσεις στα Αρχαία Ελληνικά:

1. **Αν πάρουμε τα άλογα, θα σας ακολουθήσουμε.**
Ἄν λάβωμεν τοὺς ἵππους, ἐψόμεθα ὑμῖν. (Προσδοκώμενο)
2. **Αν τότε δεν κοπίαζα (πονῶ=κοπιάζω), τώρα δε θα ευφραινόμουν.**
Εἰ μὴ τότε ἐπόνουν, νῦν οὐκ ἂν εὐφραινόμην. (Μη πραγματικό)
3. **Αν κάνατε τα δίκαια τότε, δε θα ζημιωνόσασταν.**
Εἰ τὰ δίκαια ἐποιεῖτε τότε, οὐκ ἂν νῦν ἐζημιούσθε. (Μη πραγματικό)
4. **Αν κάποιος κάνει άδικα πράγματα, είναι δίκαιο να τιμωρεῖται.**
Ἐάν τις ἄδικα ποιῆ, δίκαιόν ἐστι δίκην διδόναι. (Αόριστη επανάληψη.
στο παρόν και στο μέλλον)
5. **Αν γίνεις πλούσιος, δε θα έχεις ανάγκη από κανένα.**
Εἰ πλούσιος γένοιο, οὐδενὸς ἂν δέοιο. (Απλή σκέψη του λέγοντος)

Αδίδακτο κείμενο για εξάσκηση και μετάφραση

Ἄλλὰ τόδε γ', ἔφη, ὦ ἄνδρες, δίκαιον διανοηθῆναι, ὅτι, εἴπερ ἡ ψυχὴ ἀθάνατος, ἐπιμελείας δὴ δεῖται οὐχ ὑπὲρ τοῦ χρόνου τούτου μόνον ἐν ᾧ καλοῦμεν τὸ ζῆν, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ παντός, καὶ ὁ κίνδυνος νῦν δὴ καὶ δόξειεν ἂν δεινὸς εἶναι, εἴ τις αὐτῆς ἀμελήσει. εἰ μὲν γὰρ ἦν ὁ θάνατος τοῦ παντός ἀπαλλαγὴ, ἔρμαιον ἂν ἦν τοῖς κακοῖς ἀποθανοῦσι τοῦ τε σώματος ἅμ' ἀπηλλάχθαι καὶ τῆς αὐτῶν κακίας μετὰ τῆς ψυχῆς· νῦν δ' ἐπειδὴ ἀθάνατος φαίνεται οὐσα, οὐδεμία ἂν εἴη αὐτῇ ἄλλη ἀποφυγὴ κακῶν οὐδὲ σωτηρία πλὴν τοῦ ὡς βελτίστην τε καὶ φρονιμωτάτην γενέσθαι. οὐδὲν γὰρ ἄλλο ἔχουσα εἰς Ἄιδου ἢ ψυχὴ ἔρχεται πλὴν τῆς παιδείας τε καὶ τροφῆς.

Πλάτωνος *Φαίδων*, 107 c-d

Λεξιλόγιο:

δέομαί τινος: ἔχω ἀνάγκη ἀπὸ κάτι

καλῶ τινα: ονομάζω κάποιον

ἔρμαιον: εὐρημα

λαγχάνω τινά: παίρνω κάποιον με κλήρο, μου λαχαίνει κάποιος

Ἀσκήσεις:

- 1) Νὰ εντοπίσετε καὶ νὰ αναγνωρίσετε τοὺς υποθετικούς λόγους (εἰσαγωγή, εκφορά, σημασία), που υπάρχουν στο κείμενο καὶ νὰ τοὺς χαρακτηρίσετε.
- 2) **ἔχουσα**: νὰ σχηματίσετε τὴ μετοχὴ σε ὅλους τοὺς χρόνους, στὴν ἴδια πτώση καὶ ἀριθμό.
ἔρχεται: νὰ σχηματίσετε τὸ γ' ἐνικό πρόσωπο τῆς οριστικῆς, υποτακτικῆς, ευκτικῆς καὶ προστακτικῆς τοῦ ἀορίστου β'.
- 3) Νὰ εντοπίσετε τὰ κατηγορούμενα τοῦ κειμένου.

Κείμενο για μετάφραση και εξάσκηση

Ἄλλὰ τόδε γ', ἔφη, ὦ ἄνδρες, δίκαιον διανοηθῆναι, ὅτι, εἴπερ ἡ ψυχὴ ἀθάνατος, ἐπιμελείας δὴ δεῖται οὐχ ὑπὲρ τοῦ χρόνου τούτου μόνον ἐν ᾧ καλοῦμεν τὸ ζῆν, ἀλλ' ὑπὲρ τοῦ παντός, καὶ ὁ κίνδυνος νῦν δὴ καὶ δόξειεν ἂν δεινὸς εἶναι, εἴ τις αὐτῆς ἀμελήσει. εἰ μὲν γὰρ ἦν ὁ θάνατος τοῦ παντός ἀπαλλαγὴ, ἔρμαιον ἂν ἦν τοῖς κακοῖς ἀποθανοῦσι τοῦ τε σώματος ἅμ' ἀπηλλάχθαι καὶ τῆς αὐτῶν κακίας μετὰ τῆς ψυχῆς· νῦν δ' ἐπειδὴ ἀθάνατος φαίνεται οὐσα, οὐδεμία ἂν εἴη αὐτῇ ἄλλη ἀποφυγὴ κακῶν οὐδὲ σωτηρία πλὴν τοῦ ὡς βελτίστην τε καὶ φρονιμωτάτην γενέσθαι. οὐδὲν γὰρ ἄλλο ἔχουσα εἰς Ἄιδου ἢ ψυχὴ ἔρχεται πλὴν τῆς παιδείας τε καὶ τροφῆς.

Πλάτωνος Φαίδων, 107 c-d

Λεξιλόγιο:

δέομαί τινος: ἔχω ἀνάγκη ἀπὸ κάτι

καλῶ τινα: ονομάζω κάποιον

ἔρμαιον: εὐρημα

λαγχάνω τινά: παίρνω κάποιον με κλήρο, μου λαχαίνει κάποιος

Μετάφραση:

Ἀλλὰ αὐτὸ ἐδῶ βέβαια, ἄνδρες, εἶπε, εἶναι δίκαιο νὰ σκεφτοῦμε σε βάθος, ὅτι δηλαδή, ἀν ἡ ψυχὴ εἶναι ἀθάνατη, χρειάζεται φροντίδα ὄχι μόνον γι' αὐτὸ τὸ χρόνο, ποὺ ονομάζουμε ζωὴ, ἀλλὰ καὶ γιὰ τὴν αἰωνιότητα, καὶ ὅτι τώρα ὁ κίνδυνος θα φαινόταν ὅτι εἶναι φοβερός, ἀν κανεῖς παραμελήσει αὐτήν. Γιατί, ἀν βέβαια ὁ θάνατος ἦταν ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τὸ καθετί, θα ἦταν εὐρημα γιὰ τοὺς κακοὺς ποὺ πέθαναν, ὥστε νὰ ἔχουν ἀπαλλαγὴ καὶ ἀπὸ τὸ σῶμα καὶ τὴν ἴδια ὥρα ἀπὸ τὴ δική τους κακία μαζί με τὴν ψυχὴ· τώρα, ὅμως, ἐπειδὴ φαίνεται ὅτι ἡ ψυχὴ εἶναι ἀθάνατη, δε θα υπήρχε καμιὰ ἄλλη ἀποφυγὴ ἀπὸ τὰ κακά οὔτε σωτηρία, παρὰ μόνον νὰ γίνεῖ ὅσο τὸ δυνατόν καλύτερη καὶ πιο φρόνιμη. Γιατί ἡ ψυχὴ μεταβαίνει στὸν Ἄδη χωρὶς νὰ ἔχει τίποτε ἄλλο, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν παιδεία καὶ τὴν τροφή.

Ἀσκήσεις:

1) α) Ὑπόθεση: εἴπερ ἡ ψυχὴ ἀθάνατος (εἴπερ + ἐστί [εἰ + οριστική])

Ἀπόδοση: ἐπιμελείας δὴ δεῖται (οριστική, δεῖται)

Ὑποθετικὸς λόγος ποὺ δηλώνει **το πραγματικό**.

β) Ὑπόθεση: εἴ τις αὐτῆς ἀμελήσει (εἰ + ἀμελήσει, [εἰ + οριστική])

Ἀπόδοση: ὁ κίνδυνος ... δόξειεν ἂν δεινὸς εἶναι (δυνητικὴ ευκτική, δόξειεν ἂν)

Ὑποθετικὸς λόγος ποὺ δηλώνει **το πραγματικό**.

γ) Ὑπόθεση: εἰ ... ἦν ὁ θάνατος τοῦ παντός ἀπαλλαγὴ (εἰ + ἦν

[οριστ. ιστορ. χρ.])

Ἀπόδοση: ἔρμαιον ἂν ἦν ... μετὰ τῆς ψυχῆς (δυνητικὴ οριστική, ἂν ἦν)

Ὑποθετικὸς λόγος ποὺ δηλώνει **το μὴ πραγματικό**.

2) ἔχουσα, ἔξουσα/ στήσουσα, σχοῦσα, ἐσχηκυῖα

ἦλθε, ἔλθη, ἔλθοι, ἐλθέτω

3) Να εντοπίσετε τα κατηγορούμενα του κειμένου.

ἀθάνατος: κατηγορούμενο στο ἦ ψυχή

δεινός: κατηγορούμενο στο ὁ θάνατος

ἀπαλλαγῆ: κατηγορούμενο στο ὁ θάνατος

ἔρμαιον: κατηγορούμενο στο υποκείμενο του ἦν ὁ θάνατος (εννοείται)

ἀθάνατος: κατηγορούμενο στο υποκείμενο του οὔσα ἦ ψυχή (εννοείται)

ὡς βελτίστην, ὡς φρονιμωτάτην: κατηγορούμενα στο υποκείμενο του
γενέσθαι τὴν ψυχὴν (εννοείται)